

Дана система показників дає можливість керівникам зв'язати стратегію підприємства з набором показників, індивідуально розроблених для різних рівнів керування й поєднаних між собою.

Список використаних джерел:

1. Розвиток будівельної галузі та детінізація ринку праці у будівництві. URL: <https://www.minregion.gov.ua/press/news/rozvitokbudivelnoyi-galuzi-ta-detinizatsiya-rinku-pratsi-u-budivnitstvi/>
2. Каплан Р.С., Нортон Д.П. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию. Москва : Олимп-Бизнес, 2005. 320 с.

ПРОТИДІЯ РЕЙДЕРСТВУ В СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Шаповал Г. М., канд. екон. наук, Дзерве Л. А. бакалавр, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова

Рейдерство є суттєвою загрозою для економічної безпеки сучасного українського суспільства як на рівні підприємств, так і на рівні національної безпеки країни. Від нього потерпають як підприємства малого та середнього бізнесу, так і великі корпорації. Головною стратегією для подолання рейдерства є злагоджена боротьба проти нього з боку держави та превентивні заходи забезпечення економічної безпеки підприємств.

Проблемою рейдерства в Україні займалися вітчизняні вчені, такі як: З.Варналій (передумови та шляхи подолання рейдерства в Україні), М.Колесник (тенденції розвитку рейдерства в Україні), Н.Олексюк (методи захисту від корпоративного рейдерства), Н.Приймак (рейдерство в сучасній економіці України), Н.Яковенко (рейдерство як специфічний феномен) та інші. Проте на даний час проблема залишається актуальною й досі через те що таке явище стало реальною загрозою економіці загалом.

З рейдерством суб'єкти підприємницької діяльності України зіткнулися вже на початку 90-х рр. ХХ століття, коли на фоні політичної нестабільності, прогалин в законодавстві, наявності тіньового сектору активно ішов процес протиправного перерозподілу прав власності. Час від часу, в період зміни влади, посилення правової, організаційної та економічної нестабільності відбувається загострення боротьби за право володіти бізнесом чи контролювати його. [1, с. 1]

У західній практиці є поділ рейдерства на «біле», «сіре» й «чорне». За словами керуючого партнера юридичної фірми «Льяшов і Партнери» Михайла Льяшова, «білі» діють винятково за законом. Прагнучи захопити ласий шматок, «білі» рейдери йдуть на воістину фантастичні, але цілком законні виверти, аби підірвати економічне становище підприємства. «Сірі» використовують сумнівні методи, балансуючи на межі законності. Вони цілком можуть застосувати подвійний реєстр або фальсифікувати результати виборів зборів

акціонерів. «Чорні» не нехтують навіть використанням силових методів, хоча їхні головні інструменти – підкуп чиновників і підробка документів [2,с. 7]

Однак в Україні рейдерство набуло значного кримінального характеру, яке проявляється в злочинному захопленні чужої власності в сумісності з корупцією в законодавстві, правоохоронних органах та використанні у власних цілях службових повноважень.

Рейдерство погіршує інвестиційну привабливість та ускладнює ведення бізнесу в Україні. Щороку кількість рейдерських атак в Україні зростає (рис. 1), а кількість розглянутих справ в суді менше 43% таких випадків. [3]

Рис.1 – Кількість рейдерських атак в Україні за 2015-2021р.

За останні 5 років кількість кримінальних проваджень за рейдерство виросла у 2,5 рази: з 290 справ за 2015 рік до 849 у 2020 році, й тенденція на збільшення зберігається.

Важливо вже зараз вживати заходів щодо захисту свого бізнесу від ворожого поглинання – оцінити вразливість свого бізнесу, а також продумати можливі схеми захисту, інакше завтра може бути пізно. Заходи із забезпечення інформаційної безпеки, що є досить важливим фактором в умовах COVID-19, з однієї сторони, спрямовані на охорону конфіденційної інформації (запобігання несанкціонованому доступу до локальних комп'ютерних мереж, усунення «жучків» та ін.); з іншої - включають контрзаходи (пошук, обробка і використання інформації про конкурентів, партнерів, контрагентів), які підтримують розвиток підприємства і є базою відвертання небезпек.

Для отримання необхідної інформації рейдерами широко використовується промислове (підприємницьке) шпигунство. Для підприємницького шпигунства інтерес становить саме конфіденційна інформація, яка відноситься до комерційної таємниці, є цінною, оскільки приносить прибуток чи надає підприємству переваги у будь-якій сфері [5].

Постає необхідність контролю інформаційної безпеки на підприємстві. Ефективним способом контролю є забезпечення доступом до конфіденційної інформації лише довіреним особам та керівництву, що дозволить мінімізувати ризик витоку даних. Крім того, необхідно провести додаткові превентивні заходи:

– для забезпечення захисту від підробки документів необхідно встановити обмеження в обігу документів та печатки усередині підприємства;

– для забезпечення захисту від надання рейдерам працівниками фірми інформації добровільно (мотив може бути різний) має місце підтримання ефективної корпоративної політики, основою якої є кадрова політика підприємства, що являє собою систему сформованих правил, прав та обмежень, які орієнтують спів-робітників на досягнення місії та цілей підприємства згідно з його стратегією та зумовлюють спрямованість відносин працівників у колективі та з підприємством загалом;

– для загального захисту документів необхідно встановити контроль над вхідною та вихідною кореспонденцією.

Мінімізації ризику сприяє концентрація капіталу або викуп часток у акціонерів, які не беруть участі в діяльності підприємства, а також постійний моніторинг змін у їхньому складі. Підприємство повинно бути готовим до контркуповування акцій/часток і додаткової емісії. Також важливо відстежувати кредиторську заборгованість, аби попередити викуп великої її частки. В ідеалі відносини з кредиторами повинні характеризуватися високим ступенем лояльності. Тобто керівництво підприємства буде повідомлено про спроби сторонніх осіб викупити у його кредиторів борг. [4, с.4]

В сучасних реаліях рейдерство суттєво загрожує економічній діяльності підприємств та національній безпеці країни. Рейдерство в Україні постає як засіб досягнення власних інтересів несанкціонованим шляхом загарбання малих та середніх підприємств. Через нестійкість, корумпованість та свавільність державних органів, прогалини у законодавстві рейдерство в Україні не лише виникає, а набирає високих темпів зростання. Подолання проблеми рейдерства є спільним завданням влади та бізнесу.

Важливим є впровадження заходів для запобігання рейдерству на підприємстві таких, як: визначити та контролювати ймовірні канали витоку інформації на підприємстві; постійно контролювати доступ співробітників до корпоративних інформаційних ресурсів, посадовими інструкціями встановити рівень доступу лише до тієї інформації, яка потрібна для роботи; обов'язково зберігати архів операцій з документами, архівувати поштову кореспонденцію; моніторити вихідний потік електронних повідомлень, які можуть нести загрозу витоку таємної інформації; здійснювати моніторинг на рівні файлових операцій; правильно підібрати кадри, застосовуючи матеріальні та моральні стимули; утвердження сприятливого соціально-психологічного клімату всередині підприємства, створення можливостей для професійного росту персоналу, сприяння зниженню плинності кадрів, формуванню «фірмового патріотизму».

Список використаних джерел:

1.Бабіна Н. О., Рейдерство як загроза економічній безпеці підприємства, Ефективна економіка № 3, 2016 С. 1-3.

2. Ільяшев М. Особливості національного рейдерства. Матеріали XV-ї науково-практичної конференції «Дослідження та оптимізація Харківський національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» 4-6 грудня 2019 р. Харків, 2019. С. 4–14.

3. Рейдерство в Україні URL: <https://opendatabot.ua/open/raiders> (дата звернення: 11.11.2021)

4. Згадова Н. С., Рогатіна Л. П., Губко В. І., Рейдерство в Україні – загроза економічній безпеці підприємств, Економічний простір № 159, 2020. С. 1-4.

5. Бабіна Н.О. Сучасні технології захисту комерційної таємниці від промислового шпionaжу / Н.О.Бабіна// Вісник КНУТД. – 2010. - №5 (5). – С.13-18.

РЕЙДЕРСТВО ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Шаповал Г. М., канд. екон. наук, Короленко П. О., бакалавр, Осипа К. М., бакалавр, Харківський національний університет міського господарства імені О.М.Бекетова

Рейдерство є однією з найсерйозніших проблем економічної безпеки держави. Таке явище є реальною загрозою економіці загалом, так як руйнується вітчизняний бізнес, підприємництво і виробництво, посилюється напруга в економічному просторі країни, оскільки практично будь-яке підприємство може стати об'єктом рейдерської атаки. Проблема рейдерства загрожує економічній безпеці підприємств і підлягає негайному вирішенню.

Проблема рейдерських захоплень підприємств стала актуальною і для нашої держави. Дві третини поглинань на вітчизняному ринку відбуваються внаслідок рейдерських атак. Незаконність цих процесів значно знижує інвестиційну привабливість України в очах високо розвинутих країн. Тому можна сказати, що проблема рейдерства в сучасних ринкових умовах є досить актуальною.

Значний внесок в дослідження проблеми рейдерства зробили Б.Андрушків (антирейдерство, економічна та майнова безпека підприємства і підприємництва), Т.Бабич (рейдерство як загроза національній безпеці), О.Беліков (рейдерство в Україні), П.Берназ (визначення поняття рейдерства, його специфіка в Україні), З.Варналій (передумови та шляхи подолання рейдерства в Україні), С.Васильчик (рейдерство, як ознака хвороби економіки), О.Дічек (правові ознаки рейдерства та шляхи його запобігання), З.Живко (особливості рейдерства в ринковій економіці), Д.Зеркалов (міжнародна та національна безпека під кутом зору рейдерства), К.Каліцінська (ризики, пов'язані з рейдерством)

Рейдерство (англ. Reider – набіг) – вороже поглинання, перехват оперативного управління або власності підприємства за допомогою спеціально ініційованого бізнес-конфлікту. Мета рейдерства, як правило, – перерозподіл чужої нерухомості, а тому воно приносить значні прибутки загарбникам.

Рейдерство — це силове захоплення спірних підприємств, у тому числі на виконання відповідних судових рішень на користь тих чи інших власників.